СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

Рôкъ VI. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 19-го МАЯ 1898. | Число 20.

Календарь.

МАЙ		
19	Ч.	Явленіе Хреста
20	П.	✝ Іоана Богосл., Арс.
21	С.	Перенес.-мощ. Николая
22	Н.	6. СЛѢПОРОЖД. Симона
23	П.	Методія
24	В.	Епифанія св.
25	С.	Гликеріи, Александр. кипр.

Змѣстъ.

УВАГА.

Хотячѝ приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячно до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою.

Rev. John Ardan
P. O. Box 418
OLYPHANT, PA.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

ПЯТА ГОЛОВНА КОНВЕНЦІЯ „РУСКОГО-НАРОДНОГО СОЮЗА.“

Симъ маємо честь повѣдомити всѣхъ пов. членôвъ, особливо-жь делеґатôвъ и урядниковъ „Р. Н. С.“, що слѣдуюча, а зъ ряду пята головна конвенція товариства нашого

„Рускій--Народный Союзъ“

.....ВÔДБУДЕ СЯ.....

въ SHENANDOAH, PA.

дня 7. ЮНІЯ с. р.,

зъ слѣдуючою програмою:

I. О 7½ год. рано въ мѣсцевôй церкви Служба Божа на интенцію членôвъ „Союза“ и Парастасъ за помершими братами и сестрами.

II. Вôдъ 9½ год. рано нарада.

III. О 8 год. вечеръ вôдчиты про 50 лѣтну рôчницю знесеня панщины, про бунты козацкѝ пôдъ проводомъ Б. Хмельницкого, наше народне вôдроджене, наше положене тутъ яко робôтниковъ — декламаціи, спѣвы и танцѣ.

При тôй способности звертаємо увагу чч. делеґатôвъ, що имена ихъ мусять бути завчасу поданѝ до вѣдомости г. секретара „Р. Н. С.“, а также, що каждый делеґатъ мусить выказатись письменнымъ повномочіемъ вôдъ тыхъ, що его пôслали.

Лишь дѣйснымъ делеґатамъ и дѣйснымъ выдѣловымъ (урядникамъ), а не ихъ заступникамъ, буде „Союзъ“ платити вертаный тікетъ (return tiket) и за дни пôсля ухвалы конвенціи.

Справоздане касове „Союза“ за мѣсяць апрѣль 1898 р.

Trauger, Pa. Фарнякъ И.	$2.00
Buffalo, N. Y. Братство св. I. Хрестителя	8.50
Mammoth, Pa. Копця Я.	3.00
Olyphant, Pa. Братство св. I. Хрестителя	39.75
Mt.Carmel, Pa. Фекула В.	1.00
Olyphant, Pa. Фекула Гр.	3.25
Oldforge, Pa. Мерена Як.	1.50
St.Louis, Mo. Братство св. Михаила	16.00
Jersey City, N.J. Члены	44.00
Yonkers, N. Y. Братство св. Михаила	5.25
Shenandoah, Pa. Братство св. Михаила	17.25
Waterbury, Conn. Чл.	3.50
Ansonia, Conn. Братство св. Петра и Павла	24.00
St.Louis, Mo. Валевскій А.	1.50
St. Clair, Pa. Братство Пресв. Богородицѣ	12.75
Pittsburg, Pa. Братство св. О. Николая	68.25
Mayfield, Pa. Грабчакъ М.	2.00
McAdoo, Pa. Посипанко И.	3.15
McAdoo, Pa. Братство Покр. Пр. Богор.	15.10
Pittsburg, Pa. Ференцъ Ю.	2.00
West Pawlet, Vt.	6.00
Sayre, Pa. Члены	12.00
Mt.Carmel, Pa. Братство св. Димитрія	19.50
Mt.Carmel, Pa. Братство св. Петра и Павла	18.75
Mayfield, Pa. Братство св. Кир. и Метод.	26.00
Centralia, Pa. Члены	4.00
Scranton, Pa.	
Роздѣльскій Грыць	1.00
Вурдзякъ Семанъ	0.25
Kelayres, Pa. Сѣракъ М.	1.00
Разомъ	$362.25

Загальный станъ касы такій:

Депозиты . . .	$304.05
Фонду желѣзный . .	$2110.80
Фонду роспорядимый	$2437.72
Всего готового гроша въ касѣ	$4852.57

Приступили слѣдуючѝ новѝ члены до „Р. Н. Союза“ въ мѣсяцю апрѣлю 1898 р.

		Число въ гол. книзѣ:
	Зъ Buffalo, N. Y.	
1.	Яччаникъ Андрѣй	878
	Зъ St. Louis, Mo.	
2.	Барна Кондратъ	879
	Зъ Jersey City, N. J.	
3.	Ференцъ Сидоръ	879
4.	Брода Грыць	880
5.	Яворницкій Иванъ	880
6.	Пыртко Ева	881
7.	Крôль Захаръ	881
	Зъ Ansonia, Conn.	
8.	Шкуратъ Федоръ	882
	Зъ Pittsburg, Pa.	
9.	Вальна Иванъ	882
10.	Гуменда Мих.	883
11.	Куземка Никола	883
12.	Фейда Осипъ	884
13.	Вазенга Антôнъ	884
	Зъ West Pawlet, Vermont.	
14.	Лазорищакъ Иль.	885
15.	Окаль Грыць	885
16.	Сушереба Йванъ	886
17.	Ксеничъ Стефанъ	886
18.	Грубякъ Василь	887
19.	Сушереба Гаврило	887
	Зъ Sayre. Pa.	
20.	Петрикъ Гнатъ	888
21.	Терпко Стефанъ	888
22.	Морохъ Панько	889
23.	Опаръ Матѣй	889
24.	Керипинъ Антôнъ	890
25.	Солякъ Стефанъ	890
26.	Сушко Михаилъ	891
27.	Яцко Стефанъ	891
28.	Матушъ Лука	892
29.	Виченьскій Френ.	892
30.	Уриничъ Грыць	893
31.	Рифунъ Михаилъ	893
	Зъ Shamokin, Pa.	
32.	Азари Павло	894
33.	Мудрикъ Стефанъ	894
34.	Гладишъ Стефанъ	895
35.	Куликъ Михаилъ	895
36.	Венґринъ Петро	896
37.	Хомякъ Павло	896
38.	Мараньскій Ив.	897
39.	Дзвôнчакъ Микола	897
40.	Адзима Иванъ	898
41.	Радзякъ Войтѣхъ	898
42.	Дзвôнчакъ Мих.	899

Ив. Арданъ
секретарь.

Въ виду зближаючои ся конвенціи звертаемо увагу членôвъ „Руск. Нар. Союза“ на слѣдуючѝ рѣчи:

1) Що всякѝ довги до касы „Союза“, за мѣсячне, грамоты, статуты, вôдзнаки и т. д. мусять бути цѣлковито заспокоенѝ найдальше до 28. мая 1898 року.

2) Що каждый членъ мусить (пôсля ухвалы конвенціи зъ 1897 р.) заплатити 25 цент. на розходы конвенційнѝ найдальше до 28. мая 1898 р.

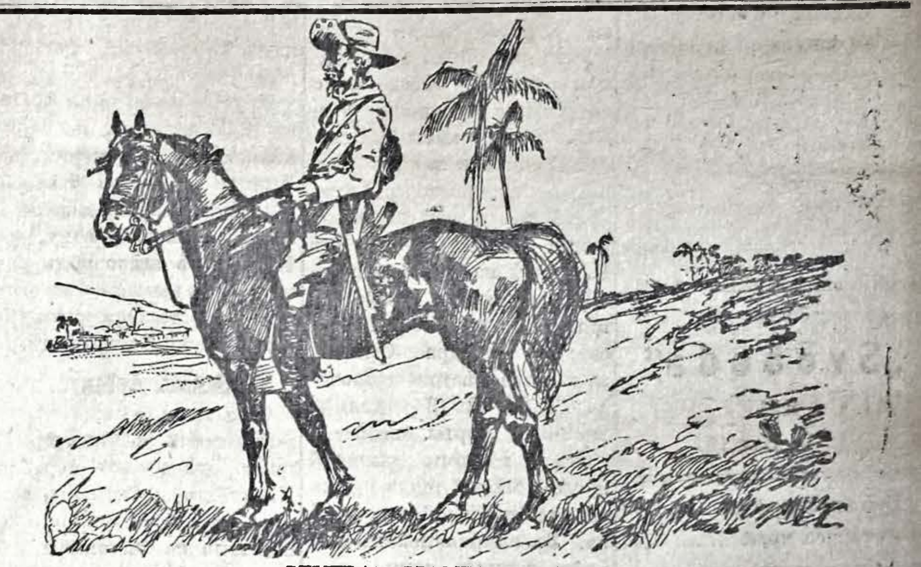
Члены „Союза“, котрѝ не зроблять того, що повысше вôдъ нихъ жадае ся, не будуть мати права посылати делеґатôвъ на конвенцію, а также будуть уважати ся за такихъ, що добровôльно зъ „Союза“ выступили.

Если на якôмъ плейзѣ є 20 членôвъ „Союза“, котрѝ поплатили всѣ свои залеглости до касы и по 25 цт. на розходы конвенціи, то мають право выбрати собѣ одного делеґата на конвенцію; если есть ихъ 51, мають право выбрати двохъ, если 101 трохъ и т. д. Делеґатôвъ тыхъ треба выбирати вже на найблизшôмъ мітинґу и имена ихъ секретарови до вѣдомости подати. Кромѣ того каждый делеґатъ винenъ принести зъ собою письменне повномочіе вôдъ тыхъ, що на конвенцію его посылають.

Вôдъ Выдѣлу „Руско-Народного Союза“

Иванъ Глова
предсѣдатель.

Юрій Хилякъ -- **Ив. Арданъ**
касіеръ. секретарь.

GENERAL MAXIMO GOMEZ.

General Gomez, the commander in chief of the Cuban insurgents, has devoted the most of his life to fighting the Spanish oppressors. He is a veteran of the Ten Years' war, and he has been fighting three years in the present war. He is now about 75 years old, but seems as brave and active as ever.

МАКСИМО ҐОМЕЗЪ,
генералъ кубанскихъ повстанцѣвъ.

ЗЪ ПОЛЯ БИТВЫ.

Битва пôдъ Карденасъ.

Минувшого тыждня, въ середу, нашѝ три кораблѣ: крѣжакъ Вилмингтонъ, торпедовець Винсловъ и канонѣрка Гудсонъ въѣхали до заливу коло мѣста Карденасъ, на Кубѣ. Винсловъ, якъ найлегшій зъ кораблѣвъ запустивъ ся ажь пôдъ саме мѣсто, де були укрытѝ двѣ ишпанскѝ канонѣрки, котрѝ сейчасъ зачали до него стрѣляти. Винсловъ зъ початку поставивъ ся до нихъ, але не мôгъ собѣ дати рады, бо не лишь зъ кораблѣвъ до него стрѣляно, але и зъ фортôвъ, котрыми обставлено мѣсто Карденасъ. — Крѣжакъ Вилмингтонъ знову не мôгъ помочи ему нѣчого, бо за далеко бувъ вôддалений, а зближити ся также не мôгъ, бо за тяжкій, а въ заливѣ близько мѣста, вода за плытка. Отже зъ Винсловомъ було дуже погано, бо навѣть втѣкати не мôгъ, бо машины попсули ся, и не мôгъ рушити навѣть зъ мѣсця. А Ишпанцѣ заедно стрѣляли до него, якъ бы до деякои меты. Ажь въ кôнци якось удалось Гудсонови пôдплысти до него и середъ найбôльшого граду куль вытягнули его ланцухомъ зъ заливу. Оба кораблѣ дуже ушкодженѝ. На Винсловъ 5 воякôвъ зôстало забитыхъ а 6 раненыхъ, мѣжь убитыми є оденъ молоденькій офіциръ, котрый доперва тамтого року укôнчивъ академію войскову. Командуючій офіциръ на Гудсонѣ также зôставъ зраненый.

Въ тôй битвѣ Американцѣ показали, що не боять ся поставити и до найсильнѣйшого непріятеля, черезъ що заслугують на похвалу. — А Ишпанцѣ страхъ тѣшать ся теперь, що нѣбы то дали по скôрѣ „енкимъ.“ Але то нѣчого. Винсловъ вже направляють, а залѣ вôнъ ще горячого сала гордымъ Ишпанцямъ!

Друга велика битва пôдъ Ченфуґосъ.

Американскѝ кораблѣ: крѣжаки Марбелгедъ и Виндамъ и канонѣрка Нашвилъ посланѝ були пôдъ Ченфуґосъ, мѣста положеного на полудневôмъ березѣ острова Кубы, щобъ перетяти тамъ пôдморскій телеґрафъ. То була дуже трудна задача для Американцѣвъ, а однакъ доконали свого. Береги були вкрытѝ ишпанькимъ войскомъ и канонами, а нашѝ Американцѣ на малыхъ човнахъ — бо на корабляхъ тамъ не заѣдешь, — мусѣли пôдбирати ся середъ граду куль ажь до берега, щобы перетяти дроты. Ишпанцѣ боронили до загину телеґрафу, але въ кôнци му-

(Продовжене на другôй сторонѣ).

ЛИСТЫ ЗЪ БРАЗИЛІИ.

ТЕОДОРА ПОТОЦКОГО

въ рускои кольоніи

РІО КЛЯРО въ ПАРАНѢ.

(Дальше).

Мы собѣ жіємо самѝ въ собѣ, що хто мае до насъ! Сила ще Полякôвъ (Русинôвъ-латинникôвъ. Ред.) до насъ пристане, бо вже свого священника не мають, бо выѣхавъ геть до Курітібы. Заки біскупъ намѣрковавъ ся, то мы церкву поставили и еґомосць посвятили; въ пяту недѣлю великого посту (1897 р.) вôдбуло ся посвячене церкви. Тай що мавъ зробити? Видѣвъ, що нѣчого не порадить зъ нами, та бо не минули еще по будовѣ церкви два мѣсяцѣ, а вже стоить коло церкви наша руска школа и читальня и помешкане священника — всьо разомъ пôдъ однымъ дахомъ. А Поляки зô встыду мало не потратили ся. А тосьмо имъ втяли! Они вже по 8 лѣтъ, а не мають костела, а мы за два лѣта церковь и школу збудовали. Наша церковь будовала ся 55 днѣвъ, але не мало я и нашъ отецъ духовный Н. Роздольскій трудôвъ та клопотôвъ зазнали. Нашъ отецъ Роздольскій мешкали черезъ 5 мѣсяцѣвъ въ мене, въ моимъ домѣ; а передъ тымъ у Барчишина, то мы по цѣлыхъ ночахъ спаня не мали, но радилисьмо ся що якъ будемъ робити. Якъ зачиналисьмо брати ся до будовлѣ церкви, то не було по 10 мілѣвъ всѣхъ грошей. Нашъ еґомосць кажуть до мене: „но Потоцкій, що будемъ робити?“ — Я кажу: будемо ставити, а якъ не поставимо, ну, то перестанемо. Якъ щасливо зачало ся, такъ тревала робота 55 днѣвъ. Люде зъ дальшихъ улиць не хотѣли помагати, але якъ зобачили, що вже хрестъ на бани стоить, то и они приступали. Хрестъ на бани такій, якъ звычайно на рускихъ церквахъ, котрый я самъ своими руками закладавъ. Була то субота, тай вже було повечерѣло, а конечно я и нашъ отецъ духовный хотѣлисьмо, абы на недѣлю хрестъ стоявъ. Було тогды досить людей, насходили ся, господарѣ, господынѣ, дѣти малѝ и великѝ, а вже не хотѣвъ жаденъ полѣзти. Отъ я самъ вылѣзъ въ саму гору, подали менѣ хрестъ и я заложивъ. Тогды всѣ заспѣвали „многая лѣта.“ Стала церковь готова и посвящене вôдбуло ся — якъ вже-мь казавъ — на другій день, т. е. пятои недѣлѣ въ великій постъ. Бувъ той день дуже великимъ торжествомъ для насъ всѣхъ Русинôвъ. Дуже всѣ радували ся зъ тои нашои прекраснои рускои вôдправы, бо неоденъ не сподѣвавъ ся вже рускои церкви видѣти, та рускогo спѣву чути, бо то неоденъ пойшовъ далеко на роботу, то ще и споминку не було якъ вôнъ вôдходивъ зъ дому на роботу, повернувъ зъ роботы, та вже церква стоить! Якъ прійшовъ перший разъ, якъ учувъ дзвоны, то зъ радости серце пукало, абы камѣнне серце мавъ, то сплакати мусѣвъ зъ радости. Але зазнали мы горя не мало. (Дорôгъ тамъ ще нема, лишь стежки межи дебрами и горами! Ред.). Кôльканайцять господарѣвъ, отъ вамъ навѣть напишу, котрѝ найбôльше працювали: Зъ 5-ои кольоніи (улицѣ) — себе вже не пишу, бо я и нашъ отецъ духовный, найбôльше мы трудôвъ перебули, — иншѝ: Гринько Мончакъ, нашъ славный Русинъ. Михайло Малюта, Томко Барчишинъ, Василь Потоцкій, Теодоръ Баранъ, Йосифъ Грицѣвъ, Иванъ Фернисовичъ, Дмитро Кобилецкій. Зъ 6-ои кольоніи: Гарасимъ Симбай, Василь Трачь. Зъ 4-ои: Мартинъ Рудацкій. Иванъ Рудацкій, Илько Футерко, Олекса Трѣска. Головнымъ майстромъ бувъ Панько Завацкій вôдъ Барафеи 17 кільометрôвъ вôдъ насъ (портъ ріоклярскій на рѣцѣ Іґуассу. Ред.). Робили и иншѝ, але тотѝ найбôльше наробили ся и ще доси не мають заплачено, бо у насъ ще бѣда, нема вôдки грошей. Призначено було дати на церкву вôдъ каждого н-ра шакра по 20 мілѣвъ зъ близшихъ улиць: зъ 5-ои, 6-ои и 4 ои, а зъ дальшихъ кольоніи: 1-ои, 2-ои и 3-ои по 10 мілѣвъ, а на школу всѣ по 2 мілѣ вôдъ шакра, але школа вже давно стоить, а ще но 100 мілѣвъ зложили. Церковь коштуе (сама робота) 2.800 мілѣвъ, а школа 1000 мілѣвъ, але що робити, ще люде бѣднѝ не складають, бо не мають грошей. Заразъ по церкви, поставили мы школу, знову Мончакъ, Малюта, Фернисовичъ, Симбай и ще декотрѝ. Довгъ той спокою не дае менѣ, чи вы бы намъ не порадили, бо моя голова вже склопотана, а що зроблю, коли мене щось тягне, щобы клопотати ся чимсь конечно; своимъ домовымъ клопотомъ не клопочу ся, бо не маю вправдѣ такъ чимъ, але безъ свого маю досить. Але Богъ ласкавъ якось дасть вытримати, якъ чоловѣкъ здоровъ. Я еще не слабувавъ тутъ, вôдъ колимъ выѣхавъ. (Тѝ, що приѣхали въ 1896 р. и чекали въ баракахъ, мерли дуже. Въ загалѣ въ першôмъ роцѣ нѣмъ загосподарують ся, умерае тамъ 10% зъ нужды! Ред.). Ту на Ріо Кляро повѣтре здорове и воду маємъ дуже здорову. Есть вôдъ мене о два кільометры дуже велика рѣка. Въ нѣй дуже рыбы є, але ту рыбы не мають смаку, не вартъ ихъ ловити, бо то не добрѝ, якѝсь солонѝ, то нѣхто не ловить. То така рѣка (доплывъ Іґуассу. Ред.), що мôгъ бы нею паровець йти, але що въ нѣй дуже камѣне мѣсцями є такъ, що паровець не перейде; то тамъ купати ся ходимо. Але дуже велика рѣка — млинъ не мôгъ бы на нѣй молоти. Въ насъ теперь будуе ся 2 млины, оденъ на нашôй 5-ôй кольоніи, а другій на 4-ôй. На 4-ôй будуе Андрухъ Собаньскій зô своимъ тестемъ Гучевскимъ, а на 5-ôй кольоніи будуе Дмитро Ковжанъ, нашъ предсѣдатель рады церковнои, заможный ґазда и мае „венду“ (крамницю. Иванъ Настасюкъ, що писавъ разъ до „Свободы“, также мае здаесь „венду“ на 4-ôй кольоніи. Ред.), осѣвъ ту найдавнѣйше. Млинъ недалеко оденъ другого, близько церкви. Маємо ту вже своихъ Русинôвъ ковалѣвъ (Григорій Кульчицкій, дуже письменный чоловѣкъ), певцѣвъ, гарбарня до выправы шкôръ, суть и будôвничѣ Русины, а все пôзнаемо ся лѣпше, тай борше пхае ся свôй до свого и правду сказати, що нашѝ Русины гдекотрѝ вже лѣпше стоять, якъ Поляки, що вже по 8 лѣтъ тутъ въ Бразиліи и навѣть вже бôльше Поляки стоять о ласку Русинôвъ, якъ Русины о Полякôвъ. (Але бôльшôсть нашихъ осадникôвъ, то ще великѝ бѣдаки. Ред.). Богато вже Полякôвъ, а властиво они такои Русины, бо по руски говорять, лишь польскои вѣры — перейшли до насъ, тотѝ галичанькѝ латинники и що разъ бôльше до насъ приступають, поволи, то всѣ стянуть ся до насъ.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зô стороны перши).

сѣли уступати не могучи выдержати пôдъ кулями и картачами зъ американскихъ кораблѣвъ. Зъ Американцѣвъ згинуло лишь кôлькохъ, а ишпанскихъ трупôвъ начислено на березѣ высше 400.

Санъ Жуанъ збомбардуваный.

На островѣ Порторіко, котрый також належить до Ишпаніи, а котрый е меншій вôдъ Кубы, находить ся портове мѣсто Санъ Жуанъ на пôвнôчно-всхôднôмъ березѣ. Мѣсто було обароване сильными фортами и мало масы войска. Тамъ мешкае також ишпанскій губернаторъ. Адмиралъ Самсонъ зажадавъ, щобъ мѣсто ему здало ся. Але Ишпанцѣ на се не пристали и наступила бомбардація. Въ четверъ раненько заѣхала ескадра Самсона пôдъ саме мѣсто и розпочала огонь. По 3 годинной канонадѣ форты ишпаскій зôстали цѣлкомъ знищеній и часть мѣста, що находить ся близько фортôвъ, спалена. Зъ амариканскихъ вояков згинувъ лишь оденъ на корабли Ню Йоркъ, а 7 покалѣченыхъ. По ишпанской сторонѣ не знати еще кôлько згинуло, досыть, що страты мусять бути великій.

Можь собѣ легко представити якій тамъ бувъ огонь, если зъ одного найбôльшого корабля Йова дано ажь 250 выстрѣлôвъ. Телеграмы доносять також, що ишпанске войско на Порторіко пристае уже до повстанцѣвъ.

Ишпанцѣ знову позбули ся двохъ кораблѣвъ.

Телеграма вôдъ адмирала Дуѣ зъ пôдъ Манилѣ доносить, що сими днями американска канонѣрка Конкордъ затопила ишпанскій военный корабель, котрый круживъ до сего часу по водахъ филипинскихъ. Зъ двѣ годины бороли ся, ажь въ кôнци побѣдивъ Конкордъ. Противникъ его пôйшовъ зô всѣмъ, що було на нѣмъ, пôдъ воду.

Другій знову ишпанскій военный корабель, не знавъ нѣчого о вôйнѣ Америки зъ Ишпаніею, бо за 6 мѣсяцѣвъ перебувъ на далекихъ водахъ Тихого Океану, та ѣхавъ собѣ смѣло пôдъ Манилу, якъ звычайно до своихъ, и дôставъ ся несподѣвано въ руки Американцѣвъ.

Помôчь Дуйому.

Сего тыждня въ четверъ выѣзджають зъ Санъ Франциско два великій кораблѣ Чарлттонъ и Сити овъ Пекинъ, зъ войскомъ и провіянтами на Филипины.

Гурра на Кубу!

Американскій ґенералъ Майлсъ, мае сего тыждня вырушити зъ арміею, складаючою ся зъ 65.000 воякôвъ на Кубу. Тамъ мае получити ся зъ ґенераломъ повстанцѣвъ Ґомезомъ и возмуть ся до Ишпанцѣвъ на добре.

Аристократія американска

Мало кому зъ нашихъ читателѣвъ може звѣстно, що ту въ Америцѣ истнуе потайне товариство, котре задумуе сотворити въ Америцѣ монархію, то значить, хоче колись мати такій рядъ, на чолѣ котрого стоявъ бы цѣсарь, король, чи якъ тамъ еще звуть тй короновани головы. Досыть, що грубôй, грошевôй аристократіи американскôй захочуе ся коронованои головы.

До сего часу се тайне товариство не могло богато зробити, але якъ буде на будуче, годѣ вгадати.

Въ Чікаґо истнуе таке тайне товариство, про котре кождый знае. Великй панки, котрй згортають міліоны долярôвъ до кишенѣ на маркетѣ, биржѣ, въ гандлю и въ промыслѣ, получили ся въ одно товариство, котре власне мае на цѣли за помочію своихъ капіталôвъ утворити собѣ партію політичну, котра бы стремѣла до сотвореня монархіи въ Америцѣ.

Се товариство носить на внѣ назву „Citizens League“, але въ самôй рѣчи есть оно галузею великого, тайного, монархичного товариства въ Америцѣ. Тй панки не належать до жаднои зъ пануючихъ партій, зарôвно критикують републиканôвъ, якъ и демократôвъ, але потайки обсаджують уряды своими креатурами, щобъ въ случаю выборôвъ могли мати вплывъ. Въ чікаґовскôй поліціи есть много урядникôвъ, котрй служать цѣлямъ монархичнымъ. О скôлько та партія мае вплывъ, показало ся найлѣпше 1886 4. мая при процесѣ анархистôвъ. Не тôлько въ Чікаґо, але по всѣхъ великихъ мѣстахъ суть филіи тои партіи, котрй урядують пôдъ прибраными фляґами.

Въ Ню Йорку мае та банда свою кватиру на 5 Ave., готелю. Міліонеры: Вандербільтъ, Асторъ и др. стоять на ихъ чолѣ. Понадъ 1000 членôвъ самыхъ богатыхъ панкôвъ мае филію въ Ню Йорку. Богато зброднярôвъ, мѣжъ иншими и славный Мартинъ зъ Wilkes-Barre процесу завдячують свое житє той бандѣ грошевитыхъ опришкôвъ.

Въ сенатѣ, въ Вашинґтонѣ вже мало котрый сенаторъ знаходить ся, котрый бы не належавъ до монархічнои партіи.

Всѣ ґовернеры стейтôвъ рôвно-жь належать до ґрупы панôвъ монархистôвъ.

Зъ нетерпеливостію чекають тй панки тои хвилѣ, коли зможуть скинути зъ себе маску и явно выступити зô своими цѣлями. Они боять ся, якъ огню того робôтничого руху, якій въ послѣднихъ часахъ пôдняли найнизшй верствы суспôльности.

Цѣлу свою увагу звернула банда тыхъ панкôвъ на збôльшене и скрѣплене американскои арміи. Укрѣпленя портôвъ, збôльшене фльоты, тотй величезнй каноны, се нѣчого иншого, лишь средства, якими мають тй панки дôйти до свои цѣли.

Колись появлять ся на улицяхъ величезнй плякаты, взываючй „здорово“ мыслячихъ горожанъ до утвореня сильного ряду, ряду монархічного, котрый бы взявъ въ желѣзнй руки машину рядову и забезпечивъ горожанъ противъ соціялістôвъ, анархістôвъ и другихъ небеспечныхъ елементôвъ. Що такого звороту рѣчей можна у насъ сподѣватись, то бôльше, якъ певно. Франція переходила такй самѣсенькй фазы въ своимъ житю, та доперва кровь народа здобуде дѣйсну свободу.

SPECTATOR.

Яка користь для народа зъ вôйны?

Масы несвѣдомого народа одушевляли ся, коли выповѣджено вôйну Ишапніи, одушевляють ся побѣдами надъ Ишпанцями и будуть кричати цѣлымъ горломъ „hurrah“, если Американцѣ вôднесуть цѣлковиту побѣду.

Та тй несвѣдомй масы не застановились, не поставили собѣ пытаня: яка користь для насъ зъ вôйны, яка користь для насъ зъ евентуальнои побѣды?

Користи зъ вôйны для народа вже нынѣ очевиднй. Ледви почалась борба, а вже снують ся по цѣлôй Америцѣ тысячѣ-тысячѣ людей безъ роботы. Торговля знищена. Промыслъ въ застою. Торговельнй домы не дôстають замовлень. Фабрики позамыканй. Сотки тысячь робôтникôвъ не знають куды звернути ся, щобъ заробити якого цента на прожитокъ.

До безроботя прилучилась дорожня конечно потрѣбныхъ до житя средствъ. Всьо вже нынѣ подорожѣло. Хлѣбъ, мука, мясо — словомъ все подорожѣло помимо того, що тыхъ средствъ до житя повно въ Америцѣ и довôзъ ихъ вôйна не перешкодила.

Що-жь доперва тогды буде, якъ тй величезнй кошта военнй спадуть на барки народу? Народъ буде мусѣвъ за „патріотизмъ“ дорого заплатити и тогды доперва отворять ся очи тымъ робôтникамъ, котрй не будуть могли заробити стôлько, щобъ себе выжити и высокй податки на кошта военнй заплатити — тогды ажь спôзнають они, яку дурну, паяцку ролю они вôдгравали, одушевляючись вôйною.

Та не тôлько хвилево, якійсь часъ потерплять робôтники — благодати теперѣшнои вôйны потягнуть за собою лихй наслѣдки для народу на будучнôсть.

Мы хочемо звернути увагу нашихъ читателѣвъ на ту обставину, що передъ вôйною въ Америцѣ за мало мали капиталісты войска и канонôвъ, щобъ на кождôмъ мѣсяци всейчасъ выстрѣляти збунтованыхъ, невдоволеныхъ, страйкуючихъ робôтникôвъ. Они мусѣли неразъ зъ далека спроваджовати вôддѣлы войска, щобъ приборкати ту чернь, ту голоту. Трійцять кôлька тысячь сталого войска и кôльканайцять заржавѣлыхъ канонôвъ, се за мало, щобъ выстрѣляти міліоны голодуючихъ робôтникôвъ. Патріоты зъ Вашинґтону не смѣли домагати ся впростъ пôдвысшеня числа арміи, бо стрѣтили бы були на великій опôръ масъ народу, а того народу власне потрѣбно имъ при выборахъ. — Теперь нададрила ся добра спосôбнôсть. Войско есть, котре числить сотки тысячь головъ, военна фльота велика и сильна, а капиталістичнй загеты вже нынѣ кричать, що треба буде по скôнченôй вôйнѣ удержати сталу, велику армію, бо хто знае, що ще въ будучинѣ Америку чекае. Крôмъ податкôвъ, крôмъ тыхъ великихъ, якй будуть зъѣдати тй дармоѣды вôйсковй, будуть мали робôтники еще власну свою охорону, бо якъ застрайкують, то котрыхъ войско не выстрѣляе, помашерують пôдъ баґнетами до криміналу. — Отъ такй користи для народа зъ вôйны!

SPECTATOR.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

„Нема то якъ Америка! Тамъ грошей згортати можешь пригорщами, а ѣдженя та иншихъ потрѣбныхъ рѣчей до житя троха за вподармо не дôстанешь.“ Ось слова, що колись переходили по Европѣ зъ устъ до устъ, заострювали людску жажду и попыхали ихъ перебиратись въ далекй свѣты шукати за богацтвами.

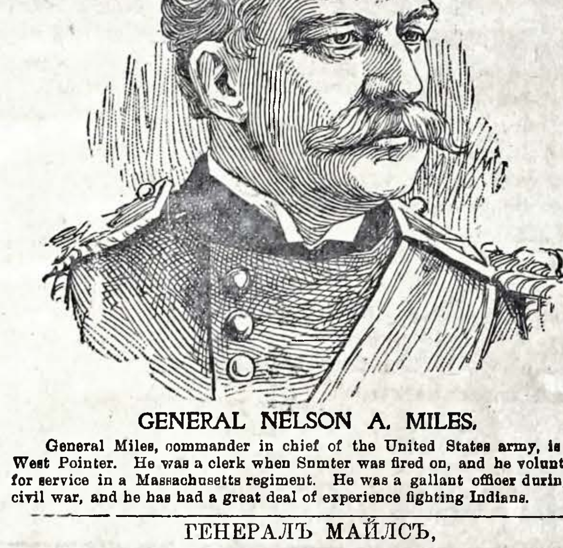
Оно може и правды було трохи въ тыхъ вѣстяхъ та не зовсѣмъ. Правды було остôлько, що легко було о роботу, а легко о роботу тому, що мало було людей такъ, що робôтникôвъ розрывано. Заробити можна було несогôрше. Нынѣ часы вже не тй. Переповнене видно скрôзь. Нынѣ робôтникôвъ намножилось безлѣчь, котрй бы готовй офѣрувати свою робочу силу за абы-яку плату, але и тои не дадуть, бо роботы нема. Америка нынѣ не медомъ и молокомъ плинуча, але она невдовзѣ замѣнить ся въ крайну нужды. Правда, гроша и розличныхъ богацтвъ ту сила, але они захованй въ глубокихъ кишеняхъ немногихъ капіталістôвъ, котрымъ байдуже про голодуючихъ робôтникôвъ.

Если-жь робôтникамъ теперь бѣда, то сеся бѣда вôдбиваесь на всѣхъ. Про ту бѣду кождый зъ насъ знае, бо еѣ бачить на власнй очи. А декотрй еѣ не бачать чи не хотять бачити.

Декотрй зъ нашихъ священникôвъ, чи иншихъ вплывовыхъ людей на кольоніи, мають въ тôмъ уподобане, щобъ бодай разъ до року спровадити зъ краю дяко-учителя. Най, кажуть, помножуесь амер. руска интелігенція. Оно-бъ ще нѣчо, якъ бы тй импортованй интелігенты вывчились ще въ краю анґлицкои мовы, а то прійде собѣ чоловѣкъ зъ рожевыми надѣями, покидаючи неразъ сяке-таке певне становиско и опôсля ту побачивши тверду дѣйснôсть, попадае въ розпуку и зводить ся на нѣщо.

А якже-жь и не йти до Америки, коли неразъ читае ся въ оголошеняхъ по краевыхъ часописяхъ, що ось тамъ, а тамъ въ Америцѣ е посада дяко-учителя зъ пенсією 50 зл. мѣсячно.

Коли якій дякъ зъ краю щось подôбного перечитае,

GENERAL NELSON A. MILES.

General Miles, commander in chief of the United States army, is not a West Pointer. He was a clerk when Sumter was fired on, and he volunteered for service in a Massachusetts regiment. He was a gallant officer during the civil war, and he has had a great deal of experience fighting Indians.

ГЕНЕРАЛЪ МАЙЛСЪ,
голов. комендантъ американскихъ войскъ на суши.

бо видять, що Русины лѣпше поступають, якъ Поляки и бôльше польскій ксьондзъ дреякъ нашъ рускій. Нашъ рускій священникъ бере свои доходы пôсля установы бразилійскои: слюбъ 13 мілѣвъ, хрестъ 3 мілѣ, похоронъ отъ такъ, якъ ся вдасть по 5, по 8, але и по 4 мілѣ, а по бôльшôй части за дармо, бо умерае скорше бѣдный, котрый ще нуждуе и немае свого хлѣба, а богатшй, тй що вже пережили ту тяжку нужду, той гôркій передновокъ, то вже не вмирають, такъ якъ тй бѣдаки.

Теперь еще пишу, що мы вже въ своѣй читальни и почту отримуемъ, — вôдъ 1. листопада 1897. То мы оба зъ егомосцьомъ поѣхали до „мѣста“ Rio Claro, до того почтаря, котрый утримуе почту. Вôнъ е урядникомъ бразилійскимъ, великій богатырь. Якось мы его пôдôйшли, що вôнъ давъ почту до насъ на 5-у кольонію до нашои читальнѣ. Теперь всѣ листи приносять до читальнѣ и вôдберають зъ читальнѣ. Одногосьмо чоловѣка згодили рôчно; мае ходити два разы на мѣсяць на Rio Claro „мѣсто“, 50 мілівъ мае на рôкъ. Теперь черезъ 2 мѣсяцѣ не було почты, десь була стримана. (Здае ся черезъ революцію. Ред.) То, що намъ посылаєте, всьо дôстаемо. За то дуже вамъ дякуемо, всѣ Русины, члены нашои читальнѣ. Дякуемо всѣ нашôй американьскôй газетѣ „Свободѣ“, що намъ приносить вѣстки зъ рôдного краю и вôдъ нашихъ американьскихъ Русинôвъ. Я колись тамъ до васъ загощу въ гостину може, якъ буде вôльный часъ и грошѣ, то си побалакаемъ устно. (Трохи за-далеко. Ред.) Ваша дорога „Свобода“ перша руска ластôвочка залетѣла сюды до насъ въ лѣсы, якъ но мы сюды приѣхали и ще гôрко плакали и тужили за рôдною землею, котрои мы нѣколи не забудемо, хоть вже ту жити и умирати будемо, десьмо тôлько поту и слѣзъ въ землю вляли и вжесьмо ся потрохи загосподарували. Але перебулисьмо дуже тяжку школу. Неоденъ не вытримавъ и втѣкъ, або пôйшовъ на волоцюгу. Але хто умѣвъ бѣдувати, теперь вже не бѣдуе такъ. Котрй поѣхали зъ бѣды, то мають ся вже ту несогôрше. Тамъ нѣчо не мали, лише хату и кавальчикъ поля. Колѣй коштувала не дуже такъ богато, (але все такой по 30 зл. вôдъ душѣ. Ред.), а на мори тогды везли ще безъ грошей, то якъ хто мавъ зо три сотчины, то ще и привѣзъ на кольонію троха. (Вже не везуть и нѣколи не будуть везти за дармо до Параны! Ред.) А котрй поѣхали зъ буты, тотй бѣдують. Для чого бѣдують? длятого, бо тамъ робили кôньми, волами, орали плугами рôлю, а ту нема коней, волôвъ, вправдѣ е доста, але за дурно нѣхто не дасть, наймитôвъ нема за що оплачувати, плуги хоть е, то самъ не буде тягнувъ въ плузѣ, якъ немае коней (и корѣне ще не зôгниле не дас орати! Ред.), а грошѣ потратили черезъ дорогу; пили, ѣли, веселили ся, бо ѣдучи до Бразиліи, до „раю“, „тамъ де нѣчо не треба, бо тамъ всьо дають, ніймо куме свате!“ Приѣхали, тутъ на мѣсци, а ту не дають нѣкому нѣ волôвъ, нѣ коровъ, нѣ свиней, нѣчого не дають, ино давали великій кавалокъ лѣса, котрый мае вздовжь тысячу метрôвъ (1 кільом. Ред., а пôвперекъ 250 метрôвъ (т. е. надъ сорокъ морґôвъ на сплату по 4 зл. за морґъ, на 10 лѣтъ зъ 6% Ред.) (теперь вже нѣчого не дають и не пріймають еміґрантôвъ. Ред.). Дали ще сокиру, мотыку, лопату, фойсу. Маешь ґрунтъ, иди и роби, абысь мавъ кавалокъ свого хлѣба. Тай котрый бѣдака не мавъ грошей, еще въ дорозѣ ему забракло, тай лиха зазнавъ досить. Отъ не пытали нѣчо, дали ему шакеръ, тай лѣсъ и начине до роботы*). Забравъ жѣнку, дѣти, якъ мавъ, тай пôйшовъ на свое, тай взявъ ся до працѣ, тай нынѣ вже господаромъ, бо скоро взявъ ся до свого, обробивъ собѣ, обсадивъ, посѣявъ, тай пôйшовъ до роботы на бразиляны до гервы (збираня листя деревця „herva mate“ — гербаты. Ред.), або до колѣѣ, тай заробивъ троха грошей, (тамъ дуже тяжко о зарôбки. Ред.), повернувъ назадъ до своеи жѣнки на свою господарку, купивъ собѣ корову; якъ хотѣвъ, то трое поросять, тай знову поспѣшивъ въ своѣй господарцѣ що мôгъ, тай жѣнка дбала, якъ его не було, що могла, то робила, та придбала дроблю досыть, тай нынѣ (по двохъ трехъ рокахъ. Ред.) въ такого вже нема бѣды, бо вôнъ мае хлѣба подостаткомъ, що но хоче; (но грошей нема) пацюкôвъ бе три або чотыри на рôкъ, курей не бракуе, бо вправдѣ навѣть лѣку нема, не знати сила е, бо ту само множить ся. Богъ знае куда по корчохъ нанесе ся, тай приведе молодй не знати вôдки. (живлять ся хробами, кстрыхъ тамъ повно. Мурахи тамъ е великй и нищать засѣвы! Ред.) Одна по другôй такъ робить. Отъ якъ потреба яець, то мусять дѣти шукати по борахъ, по корчахъ. Тутъ яець нѣхто не продае, не можна за нихъ мати грошѣ, бо кождый мае досить для себе и нема кому де продати, а на Кляро — „мѣсточко“, то не выплатить ся нести, бо то далеко вôдъ насъ, — вôдъ нашихъ кольоній буде 17 кільометрôвъ, а яйце коштуе пôвъ вентіма (т. е. менше якъ ¼ крейц. а. в. Ред.) въ „мѣстѣ.“ А курка коштуе 200 рейсôвъ або 300 рейсôвъ (1000 рейсôвъ — 35 крейц. а. в., а передъ рокомъ — 50 кр. а. в. Ред.), а якъ бы пôвъ міля (500 рейсôвъ. Ред.) хто дôставъ за курку, то вже дуже богато! (Може бы нашй люде спровадили собѣ такого жидика зъ Галичины, що умѣе пакувати яйцѣ въ скринки, тай вывозили-бъ на експортъ!? Ред.). Тôлько пишу за господарку. Худобы ще дуже мало хто зъ нашихъ мае. Але наша 5 кольонія то такой правда треба сказати, що на добрôмъ грунтѣ лежить, бо то не всюды ту добрый грунтъ. На Жанґадѣ, о 14 миль вôдси зла земля, скалиста. Вôдти утѣкають Русины до руского Кляро. Тамъ велика нужда и збыткованe. (Справдѣ, Жанґаду заложили на злôмъ мѣсци, бо имъ ходило о дорогу стратеґічну. Ред.) У насъ найлѣпше зъ усѣхъ кольоній параньскихъ, въ тôмъ роцѣ Богъ зародивъ всего подостаткомъ. Жито выдасть копа: 250 кільо (?! Ред.), гречка еще бôльше. Всего е подостаткомъ, ино грошей бракъ, нема вôдки взяти, бо нема где що продати, а ту церковь наша въ довзѣ ще, отъ се мене грызе, е надъ 1000 мілѣвъ довгу, а люде не можуть зложити, бо не мають звôдки грошѣ взяти. Сподѣемо ся, що сплатимо хиба якъ колѣй прійде до насъ, але въ тôмъ роцѣ нѣ, може де ажъ за рôкъ, бо вже недалеко вôдъ насъ робить ся (пôдъ м. Palmeira о кôльканайцять миль. Ред.) и мае йти черезъ нашу кольонію (черезъ руске Ріо Кляро, оминаючи „мѣсто“ и польске Кляро. Такъ вытерасовала комісія зô взгляду на теренъ. Ред.) близько церкви мае бути стація. Тогды бы вже було може легше о грошѣ, можна бы хоть що трохи заробити. Але теперь потреба, а нема и нема рады. Прошу порадьте, що зробити зъ тымъ.

(Конець буде.)

*) Зъ початку давали зарôбки коло гостинця на кольоніи, але по тому и той нужденной запомоги вже не було, якъ не стало грошей въ касѣ державнôй, котру тамъ дуже розкрадають ледачи урядники. — Ред.

...якъ слинка ему по бородѣ стече. — Треба ѣхати. Придѣ, а ту дають ему на американьскій грошѣ 20 дол., ... котрі треба мешкати, ... вбрати ся и дорожувати людамъ.

А якъ не догодить? — Стратить и ту скромненьку пенсійку и роба тодѣ що хочешь. До роботы тяжкои не пôйде, бо не навыкъ до нѣй, наука, котру побѣдає ... нѣкому не придасть ся а тодѣ чиста розпука. Зведе ся человѣкъ на нѣщо.

Такихъ дяко-учителѣвъ, що суть безъ мѣсць, е ту въ Америцѣ досить и неоденъ мôгъ бы розказати дещо про свою долю, а пôвля того по що-якъ спровадивати зъ краю ще подобныхъ, нераз зъ дѣтьми и жѣнкою и робити ихъ нещасливыми, коли ту е досить своихъ, котрі зжили ся вже зъ тутешными вôдносинами и потрафили-бъ такъ само співати въ церкви и вчити дѣтей въ школѣ. Та що-жъ вдяти, коли дехто закохае ся въ безнастанной переписцѣ зъ краевыми дяками.

Якъ декотрі зъ краевыхъ дяковъ представляють собѣ Амер. вôдносины свѣдчать письмо одного дяка до тутешнього священика, въ котрôмъ каже, що если-бъ не мôгъ удержатися при дяковствѣ то вôнъ рѣшивъ бы ся навѣть приняти посаду надзиратника надъ робôтниками. А бѣдака навѣть не знає, що амер. наставникъ мусить перше самъ працювати, заки дадуть ему такъ добре платне мѣсце. Та-жъ такій наставникъ, то собѣ панокъ, и не схотѣвъ бы мати приступъ робôтникомъ имъ порожнованого интелигента.

Ось тыхъ кôлька словъ въ пересторогу тымъ, що хотять дяковъ спроваджувати, тай тымъ, що хотѣли-бъ емигрувати, злакомившись на велику пенсію, переразовану на краеві грошѣ.

Дякъ.

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ.

(Масова емиграція до Канады зъ Галичины, Буковины и зъ Спол. Держав).

Вечыхъ емигрантôвъ въ мѣсяцю цвѣтни прійшло до Манітобы 5000 нашихъ мужиковъ зъ Галичины и Буковины, котрі всѣ разомъ привезли зъ собою круглу суму 18 тысячъ доляровъ.

Досыть поважный транспортъ Русинôвъ, не такъ числомъ, якъ долярами и достатъчнемъ, приваблювъ зъ Пенсильвеніи.

Зарядъ иммиграційного дому порозсылавъ нашихъ людей якъ слѣдуе: 500 дорослыхъ а 200 дѣтей выславъ до Альберты, въ околицю Едмонтонъ, зъ котрыхъ поѣхавъ, яко урядовый думачъ Яковъ Сіль, зъ Portaella Prairie; 125 особъ поѣхало до Dauphin, а прочі удались до Saltcoats, Assa. и до Stonewall, Man.

Наші Русины зъ Пенсильвеніи поѣхали оглянути околицю Swan River, межъ ними: Бенедиктъ Талпашъ зъ Shamokin и Яковъ Масюкъ зъ Mt. Carmel, Pa. Самотнй пошли на роботу до старыхъ фармерôвъ, або до колеи.

Якъ часописи канадійскі доносять, треба буде робôтникôвъ тамъ при колеи, бо мають сего лѣта будовати въ Манітобѣ колеи въ слѣдуючихъ мѣсцяхъ: Зъ Belmont до Hilton, зъ Winnipegosis 60 миль на пôвночь, зъ Stonewall до Pleasant Home. Треба буде сего лѣта до 2000 робôтникôвъ, при будовѣ тыхъ колей.

Пожаданымъ було-бъ, щобъ д. К. Генікъ, одинокій чоловѣкъ нашъ, що стоить въ безпосередной звязи зъ вмміграціею, подавъ до публичнои вѣдомости докладні вѣсти про сегорôчну нашу иммиграцію до Канады. Се рѣчь конечна, если мы маемо мати контролю надъ нашими людьми, що осѣдають по безмежныхъ преріяхъ. Наша емиграція до Канады становить елементъ чисто рускій, а надъ тою емиграціею повинні мы вести докладну и совѣстну контролю.

Корреспондентъ „Свободы."

Canmore, Май 1898.

Славна Редакціє!

Прошу помѣстити тыхъ пару словъ въ „Свободѣ".

Дорогі Братя Русины!

Вôдзываю ся до васъ тыми словами и запытую васъ, чому то въ насъ не е такъ якъ у другихъ людей? Чому то такъ мы не робимо, якъ другі люде? Дячного то такъ? — Ой зле мы поступаемо, братя Русины. Жаль менѣ великій, бо и я Русинъ и знаю, яке насъ нещасте чекае, если будемо такъ робити, якъ теперь робимо. Пойдемо пôдъ ноги другимъ людямъ, якъ и въ старôмъ краю. Тамъ взяли насъ въ клѣщи и тримають, бо якъ що возьме ся въ клѣщи, то потôмъ дуже трудно вырвати. Такъ взяли насъ въ краю Ляхи тай жиды и мы мусѣли утѣкати ажъ за великій Океанъ, до Америки. А хто тому виненъ? Самі мы собѣ винні. А чому, то вамъ заразъ розкажу. Лише прошу не образити ся, бо суть и такі Русины, що знають то добре, лѣпше вôдъ мене, бо я собѣ простый мужикъ, але я думаю, що и мужика часомъ добре послухати.

Менѣ розходить ся о тое, щобысьмо не спали, бо другі люде користають зъ того. Отже не спѣмъ, але користаймо зъ часу, щобысьмо могли пôднести свою народностъ на высшій степень — посылаймо дѣтей до высшихъ школъ. Але хто буде посылати? запытае неоденъ. Зарôбникъ не пôшле, бо не може на жите заробити, а бізнесманôвъ своихъ немаемо, бо все купуемо вôдъ жидôвъ або вôдъ Англиковъ, то вчимо жидôвскихъ дѣтей на адвокатôвъ, а якъ пôйдемо скаржити жида до суду, то хто выгре? жидъ, бо они мають адвоката жида. А не лѣпше бы то було, если бы Русины мали своихъ адвокатôвъ? Все бувъ бы свой, а не жидъ або якій иншій, а то много значить. Але що-жъ, коли нашй кажуть: ей, що тамъ Русинъ, най идє такъ робити, якъ и я; а що вôнъ лѣпшій, якъ я?! Братя, дуже мылимо ся на томъ. Подивѣть ся на Англиковъ, де они сидять, то тамъ нема анѣ жида, анѣ иншого, щобы тримавъ бізнесъ, а нашъ рускій народъ тôлько чужихъ удержуе своими тяжко запрацюваными центами. Вспомагае чужихъ, а не своихъ и за то мы жебраки. Братя, ану возьмѣмъ ся радикально до дѣла и вôдъ ныне не купѣмъ нѣчого вôдъ жидôвъ наколи маемо и можемо достати въ рускихъ шторахъ, а побачимо якъ жиды пôйдуть робити, а нашъ народъ рускій буде ся богатѣти и дадуть дѣти вчити въ высшихъ школахъ, а потому будемо мати Русина за лоера и своего доктора, а якъ будемо мати своихъ образованыхъ людей, то и урядникомъ выберутъ, а тогдѣ наша Русь не загине и славу здобудемо у чужихъ людей. А если зостанемо темными, то хто буде раховати ся зъ нами? Высмѣють насъ, якъ звычайно зъ дураками роблять, що не здатный до нѣчого больше, лишь до шуфлѣ. Тôлько прошу, братя, не думайте собѣ, що я якійсь тамъ бізнесманъ, та собѣ такъ балакаю, щобъ для мене корысть зъ того була. Нѣ, братя мои, я роблю тяжко, але жаль менѣ, що нашй дѣти, наша молода Русь такъ марнѣе, що будуть такими дураками, якъ и ихъ батьки, що роблять на чужихъ, котрі намъ нѣколи не помогуть. Отже послухайте моеи рады, покиньте уже разъ тыхъ смердячихъ жидôвъ, що васъ на кождôмъ кроцѣ опукують, а идѣть до своихъ, тримайте ся купы, вспомагайте однй другихъ и не пускайте рускій грôшь межъ чужихъ, бо чужій збогатѣе, а намъ зъ того хôсна нѣякого. А передовсѣмъ учѣть ся братя милй, читайте газеты и пожиточні книжки, такй що то хлопа розума вчать, а дѣти свои посылайте до школы, до якои хто може, бо днесь безъ науки, а еще ту въ Америцѣ, чоловѣкъ за ничь. Чимъ народы вченші, тымъ богатшй и мають ся добре, а чимъ темнѣйшй, тымъ бѣднѣйшй, и все дуракъ мусить на мудрѣйшого робити.

Зъ пов. жгемъ
Григорій Криковскій.

НОВИНКИ.

Революція въ Италіи.

Добре зъорганізована партія републиканôвъ въ Италіи пôднесла бунтъ противъ истнуючого правительства. Майже всѣ фабрики позамыкані, а робôтники громадять ся всюды, жадаючи хлѣба, котрого бракъ даесь вôдчувати майже по цѣлôй Европѣ. Правительство итальйске, побоюючись, щобъ збуреній повстанцѣ не знесли трону, а не завели републики, выслали войско, котре кульками хоче здавити революцію. Хочь вже чимало трупôвъ упало, то збуреня не притихають, а дужчають чимъ разъ бôльше. Навѣть межъ самымъ войскомъ показались приклонники революціоністôвъ, бо коли казали имъ стрѣляти до робôтникôвъ тй не послухали. Здаесь, що бракъ працѣ и хлѣба пхне людей робучихъ скрôзь по цѣлôй Европѣ скинути зъ себе ярмо дармоѣдôвъ, а установити такій рядъ и ладъ, де-бъ усѣ люде мали голосъ въ урядѣ.

Де-що о канонахъ.

Думаемъ, що ныні, въ часѣ войны не завадить згадати де-що о канонахъ. Лишь не думайте знова, що то буде бесѣда за пасхальні каноны, що котрі теперь розписуе ся на велику скалю „Американскій Рускій Вѣстникъ", але за тй каноны, що то находять ся на американьскихъ военныхъ кораблѣхъ.

Неоденъ може дивуе ся, якъ то Американцѣ зъ 6 кораблями могли побити Ишпанцѣвъ, котрі мали 11 кораблѣвъ и 4 форты. То видите, все зробили каноны. Американцѣ, не лишь то, що суть хоробрыми вояками и знають ся добре на штуцѣ военнôй, але маютъ сию кромѣ того всего найлѣпші каноны на свѣтѣ.

Примѣромъ нашй американьскій корабль Индіяна, Массачусетсъ, Орегонъ, мають по чотыри 13 цальовыхъ канонôвъ, котрыхъ Ишпанцѣ анѣ навѣть пишй державы не мають. Такій канонъ е на 40 стôпъ довгій, важать 61 тонôвъ и коштуе $50.000. На оденъ выстрѣлъ зъ такого канона потреба 550 фунтôвъ пороху, а куля важить 1100 фунтôвъ и несе на 12 миль далеко. На вôддалеєсть 1500 ярдôвъ, така куля пробивае стальову бляху 21 цалѣвъ грубу. Кулѣ суть двоякй, одні що служать до дѣравлення кораблѣвъ и знову такй, що коли упаде на твердый предметъ, розтрѣскуе ся на черепы и калѣчить на всѣ боки. Кромѣ 13 цальовыхъ канонôвъ находять ся на кождôмъ зъ тыхъ кораблѣвъ еще по 30 иншихъ скорострѣльныхъ канонôвъ бôльшого и меншого калѣбру. Напримѣръ оденъ канонъ 6 цальовый выкидае що минуты одну кулю 300 до 400 фунтôвъ тяжку, а каноны 3 цальовй выкидають що 8 секундъ по 30 шѣсть фунтовыхъ куль на вôддалѣсть 4 миль.

Теперь можна собѣ легко выобразити битву, наколи почнуть валити зъ кôлькохъ канонôвъ нараз до неприятеля. Але бо така стрѣлянина коштуе и гроша! Напр. оденъ выстрѣлъ зъ всѣхъ канонôвъ такого корабля, якъ Индіяна, коштуе $900. А если бы такъ стрѣляно одну цѣлу годину, то спотребовано бы 80 тонъ пороху, вартости $40,000. Така стрѣлянина власне теперь була пôдъ Манилою и „Вуйка Сема" коштуе не мало грошей.

— Біль иміграційный Loge'a, що недозволювавъ приѣзджати до Америки на поселене не-писменнымъ людямъ — упавъ. Конгресмены уважали за невôдповѣдне ухвалювати подобне право пôдъ теперѣшну пору, бо се певна рѣчь, що справу сесю по вôйнѣ поставлять знову на дневный порядокъ.

Колѣева компанія LEHIGH VALLEY перенесла свой офісъ зъ Филадельфіи до Ню Йорку на 26 Cortlandt, Str.

ОГОЛОШЕНЄ!

Пôдписана рада церк. въ Mayfield, Pa. устрое дня 30-го мая с. р. въ Mountain Park (за Вилксберами) на доходъ своеи церкви забаву, маевку „Excursion." Про тое есть ей прiятно увѣдомляючи о томъ, запросити сердечно доокрестні братства, якъ и прочихъ родимцѣвъ и знакомыхъ, на тую весняну хорошу забаву. Рада церк., а взглядно комітеть доложить всякои старанности, щобы красною музыкою до танцѣвъ и бандою на трубахъ, та и прочими забавами, подати своимъ гостямъ якъ найлѣпшу способность, разъ въ роцѣ весело забавитись.

Зъ сердечнымъ братерскимъ поздоровленемъ,

За комітетъ:
о. Феофанъ А. Обушкевичъ,
Андрей Костелльный,
Алексій Шляптъ,
Феодоръ Ваха,
Антоній Наглевскій.

ОГОЛОШЕНЄ.

Я хотѣвъ бы набути, або бодай пожичити на короткій часъ нашй давнй часописи „Америка" и „Руске Слово", якй свого часу выдавали оо. Волянскій и Андруховичъ. Проте хто бы ихъ мавъ, прошу зголосити ся до мене.

О. Ант. Бончевскій
10 May str.
Ansonia, Conn.

ВАНДРОВКА РУСИНА ЗЪ БѢДОЮ.

Ѣхавъ Русинъ по надъ воду,
Здыбавъ Бѣду якъ колоду;
Ѣхавъ Русинъ по надъ Сянъ,
Здыбавъ Бѣду, не радъ самъ.

Каже Бѣда: „Гей Русине,
Въ тебе Бѣда не загине, —
Возьми мене на свôй вôзъ,
Поѣдемо на объѣздъ".

Изнявъ Русинъ рукавицю,
Почухавъ ся въ потилицю:
Изнявъ Русинъ клепаню,
Садить Бѣду якъ паню.

Приѣхали до Лежаньска —
Якъ кинеся псарня панська,
Нужь вôдъ хаты до хаты
На Русина брехати.

Бѣда псарнѣ пôдморгує,
Хай Русина пôдторгує:
Деруть свиту на шматки,
Ще и хапають за латки.

Стали на нôчь въ Ярославѣ:
Лежить Русинъ десь на лавѣ,
Всю нôчь ока не стуливъ,
Костомахи надавивъ.

Бѣда собѣ пôшла просто
На латиньске пробоство,
Тамъ радила зъ ксьондзами,
ЯкъРусь пустить зъ торбами.

Тай зробила у Тучапахъ
Таке, що ажь пôшовъ запахъ
На всѣ села, на ввесь край,
Що хочь носа затыкай.

КрикнувъРусинъ:„Щезай лихо!"
Бѣда каже: „Сиди тихо!
Звяжи языкъ у пута,
Коли Roma locuta!"

Почухавъ ся Русинъ дуже,
Бѣда-жь ему моркву струже;
Скулився Русинъ якъ борсукъ,
Бѣда-жь дуєсь якъ каппукъ.

А якъ стали въ Перемышли,
Русинови очи блысли,
Веселѣйше вôдôтхнувъ,
Добру новину почувъ.

Рознявъ рота й дивує ся:
Твердый въ мягкимъ цѣлує ся,
Антоневичъ и Горбаль
Аранжують руский баль.

Бѣда зъ разу сумна стала,
Ажь зубами скреготала,
Далѣ каже: „Говъ, га-говъ!
Чи на довго ся любовь?"

ПытаРусинъ:„Адежь Пелешъ?"
Бѣда каже: „Що ты мелешь?
Хиба-жь мѣсце владыцѣ
Туть при танцяхъ, музыцѣ?"

Каже Русинъ: „Годѣ, Бѣдо!
Я до него въ хату пôду!
Веди мене идь вôкну,
Най на него хочь зиркну".

Русинъ въ вôкно зазирає,
А тамъ Пелешь похожає
По покою сарака,
Самъ до себе балака.

То на голосъ, то знову стиха,
Мовь та леді Мокбетиха:
„Ось ще пляма е одна!
Тутка вытеръ — тамъ она!"

Русина, що бувъ несвѣчный,
Ажь морозъ прôйшовъ трагічный.
„Чи вôнъ хорый,чи вôнъ спить?
Бѣда каже: „Та бо цить!

„Пригадай собѣ помалу,
Якъ вôнъ въ соймѣ сѣвъ Качалу,
А паны его, ажь страхъ,
Цѣлували по рукахъ.

„Ось теперь тй поцѣлуи
. . . .
. . . .
. . . .

Иде Русинъ поплакує,
Бѣда при нѣмъ пôдскакує.
Каже Русинъ: „Почуймо"
Каже Бѣда: „Кочуймо!"

Выѣхали зъ Перемышля,
Стала Бѣда конець дышля;
Приѣхали въ густый лѣсъ,
Изломила Бѣда вôсь.

„Гей Русине, бѣгай просто,
Осьтутъ живе жидъ за мостомъ:
Вôнъ ту держить мою часть,
Вôнъ намъ заразъ раду дасть!"

ПобѣгъРусинъ,втепенився,
Жиду низько поклонився.
„Гей ты Хаимъ, чи чуешь,
Чимъ ты тутка торгуешь?"

„Ни-жидъ каже-чимъ торгую?
Я все тутка арендую:
Коршму, шлябантъ, баюры,
Мосты, коста и фигуры.

„Чи горѣвки, чи пôдковки,
Чи парубка або дѣвки,
Чи козу чи телицю,
Чи тамъ свѣчку въ каплицю-

„Все у мене достать можешь,
Якъ лишь грошѣ менѣ зложишь;
Коваль,стельмахъ,швець,кравець
Якъ я скажу, все найдесь".

Давъ нашъ Русинъ,що жадали,
Заразъ вôсь ему зладнали;
Вôнъ хрестить ся тай дрожить:
„Та то дѣдько а не жидъ!"

Помаленьку, покрадемки
Прѣхали ажь на Лемки —
Тамъ имъ була парада:
Обступила громада.

Лемки Бѣды не пôзнали,
Капелюхи познимали,
Приязненько витають,
„Вôдки панѣ ?" пытають.

„А може вы зъ Америки?
Що тамъ чувати, що тамъ рики?
Що мôй тато? Що мôй внукъ?
Заробляють грошей гукъ?"

Каже Бѣда: „Стôйте, люде!
Вже безъБѣды й тамъ не буде,
Е тамъ моя прислужка:
Андруховичъ и Грушка."

Прѣхали до Сянока,
Тамъ Русь тверда якъ опока,
Кричить мевъбы впалавъ дуръ:
„Русь отъ Сяна по Амуръ!"

КажеРусинъ:„Добре братку!
Хай вамъ буде и поКамчатку!
Та менѣ здаесь чомусь:
Якъ бы мала наша Русь

„Навѣть двѣстѣ мілюнôвъ
Оттакихъ якъ вы патронôвъ,
То и тодѣ бъ зъ нихъ наконець
Ще не бувъ оденъ мудрець.

„Поки за Русь „велику"
Нашй твердй выкрикують,
То жиды тымчасомъ тутъ
Намъ зъ пôдъ нôгъ „малую" рвуть".

Ѣде Русинъ чагарами.
Тамъ вôвчарѣ зъ отарами.
„Чій вôвцѣ?"—„Газдôвскій:"
„Чій горы?" — Жидôвскій."

„Колись були горы нашй,
Досить було сыра и кашѣ;
Нынѣ вôвцю гуртъ даешь,
Кварту сыра достаешь."

Русинъ далѣ поганяе,
Вôнъ сю пѣсню здавна знае:
Жидъ, шинкъ, векслѣ — помѣцикъ,
Хлопъ, шинкъ, крейда, — небôщикъ.

Прихали ажь на Турку,
ХодятьБойки якъ на шнурку,
Бѣда зъ ними знайома,
Помѣжь ними якъ дома.

Каже Бѣда: „Гей вы Бойки,
Скачѣть менѣ полегойки!
Покажѣть намъ въ тôй хвили,
Якихъ штукъ васъ навчили!"

„Навчили насъ патріоты
Вчора шити, днесь пороти:
Вчора-мъ посла выклили,
Днесь на ново выбрали."

Каже Русинъ: „Чи здорова
Ваша рада повѣтова,
Та не тая торôчна,
А та дивна, предвѣчна?"

Кажуть Бойки: „Давню раду
Засушили-мъ про параду,
Тай новую въ тую-жь мить
Здало бы ся засушить."

Пыта Русинъ: Въ васъ школы?
„Е, та дуже вчать поволи:
Школа въ селѣ вже лѣтъ съ сто,
А письма не зна нѣхто."

А въ Хировѣ Езуиты
Засѣли ся Русь ловити.
Русинъ живо тѣкае,
Бѣда за нимъ гукае:

„Гей Русине, не спѣши ся,
Езуитамъ поклони ся!
Они дѣтей навчають,
Аобра твого бажають."

Русинъ каже:„Отъ то глупо!
Добра въ мене и собѣ скупо,
А всѣ его бажають,
Мене голымъ лишають."

А въ Самборѣ оказія:
Щось лусную въ гімназіи
И вылетѣвъ — не гранатъ,
А директоръ ренегатъ.

(Дальше буде).

Учѣте ся, браты мои! И чужому научайтесь,
Думайте читайте, И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда, Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Всюды пануе брехня, Най не повстане вона!
Ив. Франко.